

Tlačová správa
Luxemburg 31. januára 2022

Politiky EÚ v oblasti zdaňovania energie nie sú v súlade s jej cieľmi v oblasti klímy

Zdaňovanie energie môže podporiť úsilie v oblasti boja proti zmene klímy, ale súčasné úrovne daní neodrážajú mieru znečisťovania z jednotlivých zdrojov energie. V preskúmaní, ktoré dnes uverejnil Európsky dvor audítorov, skúmame, do akej miery dane z energie, stanovovanie cien uhlíka a energetické dotácie prispievajú k dosahovaniu cieľov EÚ v oblasti klímy. Hoci sa dotácie na energiu z obnoviteľných zdrojov v rokoch 2008 – 2019 takmer zoštvornásobili, dotácie na fosílna palivá sa za posledné desaťročie napriek záväzkom Európskej komisie a niektorých členských štátov postupne ich ukončiť relatívne nezmenili. Audítori upozorňujú na problémy, s ktorými sa stretávajú tvorcovia politík: zabezpečenie jednotnosti zdaňovania energie naprieč odvetviami a energetickými nosičmi, zníženie dotácií na fosílna palivá a zosúladenie cieľov v oblasti klímy so sociálnymi potrebami.

„Zdaňovanie energie, stanovovanie cien uhlíka a dotácie na energiu sú dôležitými nástrojmi na dosiahnutie cieľov v oblasti klímy. Hlavnou výzvou podľa nášho názoru je, ako posilníme prepojenie medzi regulačnými a finančnými opatreniami a nájdeme správnu kombináciu medzi týmito dvoma opatreniami,“ uviedol Viorel Ștefan, člen Európskeho dvora audítorov zodpovedný za preskúmanie. *„Cieľom nášho preskúmania je prispieť k diskusii o cenách energie a zmene klímy, a najmä k nadchádzajúcej diskusii o navrhovanej revízii smernice o zdaňovaní energie“.*

V rámci európskej zelenej dohody, stratégie zameranej na to, aby bola EÚ do roku 2050 klimaticky neutrálna, plánuje Komisia zosúladiť zdaňovanie energie s cieľmi v oblasti klímy. Európska únia čelí viacerým výzvam pri revízii právnych predpisov v oblasti zdaňovania energie, čo si bude vyžadovať aj jednomyseľnú dohodu v Rade.

Jednou z výziev je zabezpečiť konzistentnosť v celej EÚ a v odvetviach a energetických nosičoch, s ktorými sa v minulosti zaoberalo priaznivejšie. Podľa súčasnej smernice o zdaňovaní energie môžu mať zdroje energie, ktoré viac znečisťujú životné prostredie, daňovú výhodu v porovnaní s uhlíkovo efektívnejšími zdrojmi: napríklad uhlie sa zdaňuje menej ako zemný plyn a niektoré fosílna palivá sa zdaňujú podstatne menej ako elektrina. Okrem toho, zatiaľ čo väčšina členských štátov ukladá vysoké dane na palivá, niekoľko ďalších členských štátov udržiava dane blízko minima stanoveného v smernici, čo môže narušiť vnútorný trh. Nízke ceny uhlíka a dane z energie na fosílna palivá zvyšujú relatívne náklady na ekologickjšie technológie a odďaľujú prechod na ekologickú energiu.

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body preskúmania Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie preskúmania je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Audítori poznamenávajú, že zatiaľ čo niektoré energetické dotácie možno využiť na prechod na hospodárstvo s nižšou uhlíkovou náročnosťou, dotácie na fosílna palivá bránia efektívnej energetickej transformácii. Dotácie členských štátov na fosílna palivá predstavujú celkovo viac ako 55 mld. EUR ročne a pätnásť členských štátov vynakladá viac na dotácie na fosílna palivá než na dotácie na energiu z obnoviteľných zdrojov. Cieľ postupného ukončenia dotácií na fosílna palivá do roku 2025, ku ktorému sa zaviazala EÚ a jej členské štáty, bude náročnou sociálnou a hospodárskou transformáciou. Konkrétne vnímanie nespravodlivého zaobchádzania s niektorými skupinami alebo odvetviami môže vyvolať odpor voči prechodu k ekologickejšiemu hospodárstvu. Vplyv zdaňovania energie na domácnosti môže byť tiež značný a môže viesť k odporu proti zdaňovaniu energie. Sumy, ktoré domácnosti vynakladajú na energiu (vrátane vykurovania a dopravy), sa značne líšia: v niektorých prípadoch, napríklad v najchudobnejších domácnostiach v Česku a na Slovensku, môžu predstavovať viac ako 20 % ich príjmov. S cieľom zmierniť riziko odmietnutia daňových reforiem audítori upozorňujú na odporúčania, ktoré už vydali viaceré medzinárodné organizácie, napr. zníženie iných daní a uplatňovanie opatrení pri súčasnom zabezpečení väčšej transparentnosti a komunikácie o dôvodoch reforiem.

V júli 2021 Komisia v rámci legislatívneho balíka Fit for 55, súboru návrhov, ktorých cieľom je nasmerovať EÚ na cestu k zníženiu emisií skleníkových plynov o 55 % do roku 2030, uverejnila návrh na revíziu smernice o zdaňovaní energie. Členským štátom to stále umožňuje znížiť sadzby dane z energie v niektorých odvetviach z environmentálnych dôvodov, dôvodov energetickej efektívnosti a energetickej chudoby. Súčasťou balíka je aj návrh na rozšírenie systému obchodovania s emisiami na námornú dopravu a zavedenie samostatného systému obchodovania s emisiami pre dopravu a bývanie. V rámci aktuálneho systému bezodplatné kvóty na obchodovanie s emisiami však niektorým účastníkom trhu umožňujú neplatiť časť svojich emisií CO₂. Postupné rušenie bezodplatných kvót spojených s rizikom úniku uhlíka (napr. zvýšenie emisií skleníkových plynov v dôsledku presunu výroby do krajiny s voľnejšími obmedzeniami vzťahujúcimi sa na emisie) je sprevádzané navrhovaným postupným zavádzaním mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach. Cieľom tohto nového mechanizmu je stanoviť ceny za emisie uhlíka pochádzajúce z dovozu určitých druhov tovaru. Audítori tiež poznamenávajú, že pri diskusii o týchto návrhoch by tvorcovia politik museli zohľadniť ciele v oblasti klímy, ako aj sociálny vplyv.

Základné informácie

Toto nie je audítorská správa, ale preskúmanie, v ktorom sa opierame o svoju predchádzajúcu prácu v oblasti energetiky, zmeny klímy a zdaňovania, ako aj o verejne dostupné informácie a materiály získané osobitne na tento účel.

Preskúmanie sa vzťahuje na obdobie od roku 2008 do júla 2021. Audítori zohľadnili údaje, ktoré boli k dispozícii po júli 2021, a to ohľadom ceny emisných povolení (do 30. novembra 2021) a energetických dotácií (údaje z októbra 2021).

Preskúmanie EDA *Zdaňovanie energie, stanovovanie cien uhlíka a energetické dotácie* je k dispozícii na [webovom sídle EDA](#).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502